

Донець І.А.

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Питне водопостачання залишається самою гострою проблемою Запорізької області як у кількісному, так і у якісному відношенні. Незважаючи на те, що в області експлуатуються 600 господарсько-питних водопроводів, дефіцит питної води, особливо у південних районах, не дозволяє забезпечити фізіологічну та побутову потребу населення.

Більша частина сіл і міст Запорізької області споживають воду із артезіанських свердловин, але їх недостатньо та і якість її залишається бажати кращого. Нестача питної води на теперішній час склала 730 тис. м³ /добу. Практично усі міста, селища міського типу та селища області споживають питну воду за графіком.

У 1991 р. була побудована перша черга Західного водопроводу, який повинен був постачати в Мелітополь, Якимівку, Приазовське та ще в 31 село в цих районах. Але розпад колгоспів та проблеми, які пов'язані з економічним розвитком призвели до того, що тільки 19 сіл одержали питну воду.

У 1999 р. було прийнято рішення використовувати водопровід для водопостачання Бердянська та півдня області в цілому. Для цього була прокладена гілка водопроводу довжиною 175 кілометрів, але вода потрапила у місто лише у 2004 році коли ОКП “Запоріжводоканал” (будівник і власник споруди) почав використовувати власні кошти для добудови водопроводу. До нового водопроводу поступово були підключені Приазовський, Приморський, Мелітопольський та Якимівський райони.

На півдні Запорізької області є артезіанська вода (Вільнянському та Новомиколаївському районах артезіанська вода відсутня), але вона не завжди якісна. В багатьох селах є криниці, але в них вода солонка. До цих сел проведений Запорізький груповий водопровід, який побудований лише наполовину (у висновку, воду одержали лише 114 населених пунктів, 66 із них користуються привезеною). Подібна ситуація в Розівському, Чернігівському та Куйбишевському районах, де знаходиться недобудований Новомлинівський груповий водопровід (вода дійшла лише у частину житлової забудовлі Розівки і в декілька сел, які знаходяться поблизу).

Недобудовані і Щербаківський груповий водопровід у Василівському районі (у майбутньому він надасть можливість питній воді дійти до Михайлівського та Веселівського районів).

Щороку у Василівському, Веселівському, Кам'янсько-Дніпровському, Михайлівському, Орхівському, Токмацькому та Великобілозерському районах рівень артезіанських вод знижується на 1.5 – 2 м. Свердловини доводиться поглиблювати, багато із них незабаром перестануть працювати. Третина області може залишитися без підземних вод. У зв'язку з пуском у 1970-х роках Запорізького залізничного комбінату з'явилися ці проблеми.

Видобуток руди на комбінаті ведеться з великих глибин, шахти розсікають Буцацький, Сарматський, Нижньокрейдний водоносні горизонти, з яких використовують воду. Вода, яка могла б бути у водопроводі, стікає в шахти, її потім відкачують уже забруднену від контакту з рудою і шахтною технікою та зливають в Утлюцький лиман. У 1977 р. і 1978 р. були розпорядження Ради Міністрів (№759, №843), щодо одночасного будівництва залізничного комбінату і комплексу водопостачання семи вищезгаданих районів. ЗЗРК побудовані і працює, а комплекс водопостачання так і недобудований. На сьогоднішній день водопровід приходить в негідність, а тим часом знижується до критичних відміток рівень води і в свердловинах Енергодару.

Крім того, у багатьох районів області питна вода не відповідає ДЕСТу 2874–82 “Вода питна” за окремими хімічними показниками не тільки природних речовин, а й токсичних речовин антропогенного походження (нітрати, пестициди та ядохімікати).

За даними обласної санепідемстанції у водопровідній воді Мелітопольського району хімічні речовини перевищують норму у 65.7% випадків, у Приазовському – 75.6%, у Чернігівському – 46.3%, у Михайлівському – 59.6%, у Орхівському – 48% перевищень.

Високий склад бактерій (у 7 – 13 % випадків) виявлено у воді Мелітопольського, Токмацького, Гуляйпільського, Василівського, Куйбишевського, Розівського, Приазовського і Приморського районів. Менше всього бактерій у водопроводах Запоріжжя (0.08% перевищень), в Кам'янсько-Дніпровському, Пологівському, Чернігівському, Бердянському та Великобілозерському районах.

На діючих водопроводах схеми водопідготовки недосконалі, токсичні речовини проходять транзитом через споруди та попадають в розподільчу водопровідну мережу. Проблеми з питною водою в області пов'язані і з великим вмістом солей у підземних джерелах водопостачання і також з поганим станом водопроводів.

Державні комунальні підприємства “Водоканалу” Запорізької області аналізують близько 100 параметрів якості поверхневих і підземних вод, близько 40 параметрів якості питної води. Жодна організація не аналізує поверхневі води за усіма параметрами, аналіз здійснюється за рибогосподарськими та санітарно-гігієнічними нормативами. Якість води може покращитись лише у випадку коли будуть виконуватися закони і програми до розвитку водопостачання. Покращення водоочищення передбачається проектом програми “Питна вода Запорізької області на 2007 – 2020 роки”.

Таблиця. Якість питної води у Запорізькій області

Міста і райони Запорізької області	Кількість відібраних проб	
	за хімічними показниками, %	за бактеріологічними показниками, %
Запоріжжя	0,4	0,9
Мелітополь	26,9	6,4
Бердянськ	36,3	1
Запорізький	1	8,2
Вільнянський	4,7	4,8
Новомиколаївський	0	1,9
Кам'янсько – Дніпровський	0	–
Веселівський	0,9	2,2
Якимівський	26,9	3,7
Василівський	14,9	5
Михайлівський	59,6	2
Приазовський	75,6	14,7
Мелітопольський	65,7	37,7
Оріхівський	48	1,8
Гуляйпільський	22,4	6,2
Токмацький	8	8
Пологівський	9	0,9
Чернігівський	46,3	1,3
Куйбишевський	9	7,9
Приморський	12,4	13,4
Бердянський	14,4	3

Складено за даними Запорізької облСЕС, 2006 р.

Джерела та література

1. Звіт Запорізької обласної санепідемстанції, 2006 р.
2. Статистичний щорічник Запорізької області, 2006 р.

Турга О.Н.

КАЧЕСТВЕННАЯ ОЦЕНКА ТЕРРИТОРИИ ЮГА КЕРЧЕНСКОГО ХОЛМОГОРЬЯ

Рассматриваемый район занимает положение восточнее Парпачского гребня, точнее восточное его продолжение, оконтуриваясь с севера Джарджавским урочищем, (где проходит крупный тектонический разлом), а с юга и востока – водами Черного моря, то есть береговой чертой. На самом деле как на юг так и на восток он имеет свое подводное продолжение в погруженные структуры альпийской складчатости. С поверхности же создается впечатление, как по типу геологического строения, так и по истории развития, что это внутренняя часть передового Индоло-Кубанского прогиба. По предположению А.В.Чекунова,¹ территория Керченского полуострова входит в альпийские сооружения Кавказской геосинклинали, клином прихватывая и Крымский мегантиклинорий. Почему так важна приуроченность территории к тем или иным структурам? Прежде всего, в условиях дефицита энергоносителей, в первую очередь нефти и газа, в которых очутилась Украина, геоструктурная принадлежность территории может подтвердить или опровергнуть наличие последних. С другой стороны, принадлежность к погруженным складчатым структурам вовлекает исследуемые территории в зоны воздымания со всеми последствиями. Известно, что Мегантиклинорий Большого Кавказа «растет» со скоростью около 3 мм в год. В то же время Крымский мегантиклинорий поднимается со скоростью 2 мм в год. Естественно, что связывающая их седловина тоже будет приподниматься. При условии вхождения в переходные структуры типа передового прогиба – территории должны опускаться. Выход древних отложений в виде Парпачского гребня, отсекает описываемое местоположение с севера и четко прослеживается в субширотном простирании. На востоке, плавно закругляясь, гребень знаменует периклинальное замыкание Мегантиклинория Горного Крыма. Поэтому есть основание отнести юг Керченского холмогорья к складчатым сильно погруженным сооружениям Альпийской геосинклинали, которая, опускаясь, накопила в чехле мощные толщи молодых образований, а в настоящее время, видимо, воздымается. С поверхности – это степная равнина, испытывающая недостаточное увлажнение. Кровля субстрата равнины относительно ровная, холмисто-грядовая, с низким положением. Гипсометрические уровни даже на гребнях не превышают 150 м. Накопление отложений происходило в неглубоком бассейне в различных физико-географических условиях с образованием твердых полезных ископаемых. Указанное обстоятельство способствовало разработке поверхностных слоев, нарушению их целостности и превращению исследуемых территорий в активную зону освоения и развития горнодобывающей промышленности. Развитие одного из наиболее вредных комплексов с экологической точки зрения, значительно ухудшили и без того сложное природное состояние юга Керченского Холмогорья.

Целью настоящей работы является привлечение внимание руководства АР Крым и Ленинского региона

¹ А.В.Чекунов. Строение Земной коры Крымского полуострова по данным ГСЗ. Москва, 1989